

DET NASJONALE STATSADVOKATEMBETET

FOR BEKJEMPELSE AV ORGANISERT OG ANNEN ALVORLIG KRIMINALITET

Riksadvokaten
Postboks 8002 Dep
0030 Oslo
(Sendes også som e-post)

Deres referanse
2014/01449 KRI002
552.2

Vår referanse
2014-01470-4

Dato
14. november 2014

Høring – Ny våpeninstruks for politiet

Det vises til riksadvokatens brev av 25. august 2014 med høringsbrev av 18. august 2014 med vedlegg fra Justis- og beredskapsdepartementet vedrørende ovennevnte. I riksadvokatens brev bes om at statsadvokatenes merknader til høringsbrevet oversendes noen dager før riksadvokatens frist for høringsvar 18. november 2014.

Vedlagt følger Kripos' høringsvar av 31. oktober 2014 til Politidirektoratet og Det nasjonale statsadvokatembetet i anledning departementets høringsbrev og utkast til ny våpeninstruks for politiet. Som det framgår er Kripos "i det alt vesentlige positiv" til forslaget om ny våpeninstruks, men har likevel innvendinger til noen av de foreslåtte endringer.

Det nasjonale statsadvokatembetet kan i all hovedsak vise til Kripos sitt standpunkt til forslaget om ny våpeninstruks, og herunder deler embetet i utgangspunktet Kripos sin skepsis til forslagene om endringer i bevæpningspraksisen (utkastet § 9 nr 1 bokstav c jf § 9 nr 2 bokstav d) og bruk av egenrapporter (utkastet § 19 nr 2). Hva gjelder forslaget om utvidet bevæpningsadgang kommer i tillegg at spørsmålet er sparsomt utredet. Som påpekt i høringsbrevet var mandatet til Myhrer-utvalget avgrenset mot spørsmålet om generell bevæpning av politiet, og slik en forstår det har den utvidelsen av bevæpningsadgangen som nå foreslås heller ikke vært tema for uvalgets ellers meget grundige rapport.

Det kan i imidlertid oppstå trusselsituasjoner – der trusselen er uspesifisert med tanke på objekt og tidspunkt for anslag, og som også kan være av noe varighet - hvor det kan være behov for at alle tjenestepersoner (dvs de tjenestepersoner som har gjennomført og bestått årlig opplæring og skyteprøve) eller nærmere bestemte tjenestegrupper bevæpnes i den daglige tjeneste. Embetet tenker da særlig på trusler om terror, som eksempelvis terrortrusselen mot Norge i sommer. Såfremt utkastet § 9 nr 1 bokstav b ikke skulle gi tilstrekkelig hjemmel for bevæpning i slike tilfeller, bør det vurderes å endre instruksene for å ta høyde for en hensiktsmessig bevæpningsadgang i denne type situasjoner.

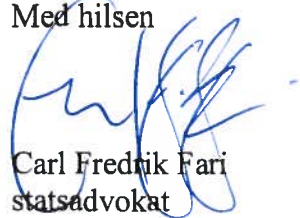
Postadresse:
Postboks 8044 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Brynsalléen 4
0667 OSLO

Telefon:
23 17 42 00
Mail :
Post.nasj.emb@statsadvokatene.no

Telefax:
23 17 42 10

Med hilsen

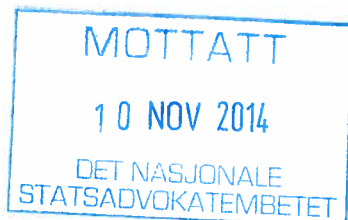
A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'C. Fari', written over the printed name.

Carl Fredrik Fari
statsadvokat

POLITIET

Politidirektoratet
Det nasjonale statsadvokatembetet

2014/

NAST		Nr.: 01470-3		Saksbeh.:	
Avgjort:	Dato:	Init:			
Sett:					
Kopi:					
Sett:					
Kopi:					

Deres referanse
POD: 2014/02916
NAST: 20147001470-2/JFG/aks

Vår referanse
2014/01376

Dato
31. oktober 2014

HØRINGSSVAR – VÅPENINSTRUKS FOR POLITIET

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 18. august 2014 med tilhørende e-post fra Politidirektoratet av 12. september 2014 samt høringsbrev fra Det nasjonale statsadvokatembetet av 14. oktober 2014 vedrørende ny våpeninstruks for politiet.

Kripas har gjennomgått forslaget til ny våpeninstruks, og vi er i det alt vesentlige positiv til denne. Vi har imidlertid noen merknader.

Forslag til endring i bevæpningspraksisen

Uten å ta stilling til spørsmålet om generell bevæpning av politiet i Norge, er Kripas kritiske til den del av forslaget i ny våpeninstruks § 9 nr. 1 bokstav c, jf. § 9 nr. 2 bokstav d som gir Politidirektoratet anledning til å beslutte at *alle tjenestepersoner* i enkelte politidistrikt kan bære våpen i den daglige tjenesten. Kripas mener at en ulik bevæpningspraksis i politidistriktene bryter med prinsippet om et enhetlig politi i Norge. En differensiering av generell bevæpning mellom politidistriktene kan skape et inntrykk blant kriminelle miljøer om at norsk politi er bevæpnet. Etter vår oppfatning kan dette gi uheldige konsekvenser for distrikter som ikke bærer våpen i den daglige tjenesten da kriminalitetsutviklingen preges av stor mobilitet over distriktsgrenser og økt internasjonalisering.

Frem til det eventuelt blir fattet en politisk beslutning om generell bevæpning av politiet i Norge, mener Kripas at dagens bevæpningspraksis bør videreføres med de endringer som ligger i utkast til ny våpeninstruks hvor beslutning om bevæpning kan treffes av operasjonsleder, jf. § 9 nr. 2 bokstav a og at *bilpatruljer som styres av eller rapporterer til distriktets operasjonssentral skal medbringe skytevåpen*, jf. § 7 nr. 1.

Væpnet politiinnsats som foregår over flere politidistrikter

Kripas støtter forslaget i utkastet til ny våpeninstruks om at i oppdrag som foregår over flere politidistrikter, så treffes beslutning om bevæpning av egne tjenestepersoner av det distriktet (eller særorganet) som er ansvarlig for oppdraget. Operasjonsleder i øvrige distrikter skal varsles, jf. § 9 nr. 4 bokstav a og § 9 nr. 5.

Kripas

Den nasjonale enhet for bekjempelse av organisert og annen alvorlig kriminalitet
Brynsalléen 6, Postboks 8163 Dep, 0034 OSLO
Tlf: 23 20 80 00 Faks: 23 20 88 80
E-post: kripas@politiet.no

Org.nr.: 974 760 827

Kripos har over tid erfart at det i egne saker kan være ressurskrevende å klarere bevæpning av egne tjenestepersoner i forbindelse med spanings- og etterforskningsvirksomhet som går over flere politidistrikter. En praksis hvor avgjørelsen om bevæpning treffes av det distriktet som har best kjennskap til saken, jf. § 9 nr. 4 bokstav a i utkast til ny våpeninstruks, vil sikre økt forutsigbarhet og en mer effektiv oppdragsutførelse.

Vilkår for politiet til å true med bruk av skytevåpen

Politidirektoratet har i e-post av 12. september d.å. bedt om synspunkter på hvilke vilkår som bør gjelde for at politiet skal kunne true med bruk av skytevåpen, og om det eventuelt er behov for definisjon av trussel om bruk av skytevåpen.

Myhrer-utvalget har i sin innstilling på side 43 konkludert med at det ikke er behov for en slik definisjon. Spørsmålet er også omtalt på side 132, hvor det legges til: *«Slik arbeidsgruppen ser det, er det heller ikke praktisk mulig å utforme en bestemmelse som tilstrekkelig presist angir når det er anledning til å true med skytevåpen».*

Utvalget behandler temaet også på side 115-116 og 240 (punkt 2). Utgangspunktet vil naturligvis være at det er adgang til å bevæpne seg, jf. utkast til ny våpeninstruks § 9. På side 132 annet avsnitt heter det videre: *«Dernest må situasjonen ha konkretisert seg i form av en av de farer hvor bruk av skytevåpen kan anses som berettiget og forholdsmessig, jf. drøftelsen foran i pkt. 5.3.3. Om det på veien fra bevæpning til avgjøring av skudd er berettiget til å true med bruk av skytevåpen, må avgjøres på bakgrunn av det generelle prinsippet om stigende maktanvendelse, og innsatsstyrkens taktiske vurderinger».*

Kripos er enig i Myhrer-utvalgets vurderinger, og vi ser ikke behov for endringer eller tillegg i utkastet til ny våpeninstruks på dette punktet. Vi antar imidlertid at den instruksen som publiseres for tjenestebruk vil inneholde kommentarer til de enkelte bestemmelser tilsvarende dagens instruks, og at det i den forbindelse kan være hensiktsmessig å omtale dette nærmere.

Egenrapportering

Utkast til ny våpeninstruks § 19 (1) er en videreføring av gjeldende våpeninstruks § 23 med enkelte presiseringer.

I utkast til § 19 (2) foreslår utvalget at rapport som blir skrevet i medhold av § 19 (1) *''ikke kan brukes under eventuell etterforskning eller strafforfølgning av tjenestepersonens forhold''*. Kripos stiller seg tvilende til om dette er en hensiktsmessig løsning.

Dersom en person dør eller blir alvorlig skadet som følge av politiets tjenesteutøvelse, skal Spesialenheten for politisaker sette i verk etterforskning, selv om det ikke er grunn til mistanke om en straffbar handling, jfr. påtaleinstruksen § 34-6 annet ledd. Erfaringsmessig vil enheten iverksette etterforskning ved enhver skade påført ved bruk av våpen.

Etterforskning er også aktuelt i situasjoner hvor det er avfyrt skudd uten å skade noen, eller dersom politiet har truet med våpen. For at Spesialenheten skal kunne utføre sine plikter er det nødvendig at den blir underrettet om forholdet fra den politisjef som de aktuelle tjenestepersoner etter utkastet § 19 (1) skal rapportere til. Politisjefen vil stort sett måtte bygge på det som nevnte personer har rapportert til han. I det minste vil han måtte referere hovedinnholdet i rapporten til Spesialenheten. Det vil derfor bli vanskelig å etterleve en regel som foreslått i utkastet § 19 (2).

Vi mener for øvrig at utvalget kanskje har vektlagt lærings- og kontrollperspektivet i for stor grad ved forslaget om ovennevnte bestemmelse.

Polititjenestepersoner vil naturligvis som alle andre være beskyttet av forbudet mot selvinkriminering. Vi antar imidlertid at man vil være pliktig til, i det minste å opplyse hvem som besluttet bevæpning, hva slags våpen som ble benyttet, hvem som avfyrte skuddene, hvor mange skudd som ble avfyrte og hvilken skade som eventuelt oppstod. Dette antas ikke å være i strid med selvinkrimineringsvernet.

Kripos reiser også spørsmålet om man ved instruks, eventuelt gitt ved kgl. res., kan innføre et straffeprosessuelt bevisforbud. De eksempler som finnes av slike forbud, som vegtrafikkloven § 49, luftfartsloven § 12-24 og jernbaneundersøkelsesloven § 22, er hjemlet i lov.

Videre legger utvalget til grunn at slike egenrapporter som er nevnt i utkastet § 19 ved eventuell strafforfølgning vil bli avskåret som ulovlig ervervet bevis (jfr. rapporten side 243 annet avsnitt). Dette er ikke uten videre gitt etter vår oppfatning. Hvorvidt bevis som er kommet til på lovstridig og/eller kritikkverdig måte skal tillates ført, er gjenstand for en selvstendig vurdering uten at vi finner grunn til å gå nærmere inn på denne problemstillingen her.

Kripos foreslår derfor at utkastet til ny våpeninstruks § 19 (2) utgår.

Med hilsen

Ketil Haukaas
sjef Kripos

Saksbehandler:
Frode G. Larsen
Tlf.: 20 80 86 94